

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รัชชูปพระพุทธรูป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 4 ตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การทดลองใช้หลักสูตร
4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง รัชชูปพระพุทธรูป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1 ประกอบด้วย แผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ กล่าวถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทย ว่าบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมี สิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟู จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีงาม ของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่กฎหมายบัญญัติให้บุคคลมี หน้าที่รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญา ท้องถิ่นและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และระบุว่า รัฐบาลต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา แห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการ ต่าง ๆ พัฒนาวินาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

ผลการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) แนวโน้มของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2549) ได้ระบุความสำคัญ เกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา โดยการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่าง รัฐบาลและท้องถิ่น ในการทำนุบำรุงสร้างสรรค์และพัฒนาโบราณสถาน หอสมุด ฯลฯ และเผยแพร่ คุณค่า รักษา สืบทอดเอกลักษณ์ความเป็นไทย และการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540, หน้า 63 – 64) และระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ว่า ให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาเห็นคุณค่าทางการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม การเรียนรู้คุณภาพ และให้อุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย โดยสร้างค่านิยมให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนา และสืบทอดวิถีชีวิตของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาลักษณะการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยโดยมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตาม หลักธรรมของศาสนา มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและสังคมประกอบอาชีพสุจริตและพึ่งตนเองได้
2. มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหา อย่างรอบคอบมีเหตุผล มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ มีความสามารถในการสื่อสารการจัดการและใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น
3. มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต มีสุขภาพ และบุคลิกภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ มีความมั่นคงทางอารมณ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีความภูมิใจในความเป็นไทยและประวัติความเป็นมาของชาติไทย ยึดมั่น ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติการกีฬาและภูมิปัญญาไทย
5. มีความรักท้องถิ่น ประเทศชาติ เห็นคุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และ สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้กำหนดว่า กระบวนการในการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็นและรักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการการวางแผนออกแบบการทำงานสามารถนำเอาความรู้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีวิธีการใหม่ ๆ พัฒนาคุณภาพของงาน ตลอดจนเพื่อความ เป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพได้ หรือเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และ สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ มุ่งเน้นด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ให้เป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 9)

ผลจากการศึกษาความต้องการการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รัชภัฏพระพุทธรบาท ครูผู้สอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และนักเรียนโรงเรียนสุวีวิทยา

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รัชภัฏพระพุทธรบาท โดยใช้การสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ควรนำหลักสูตร รัชภัฏพระพุทธรบาท มาใช้เพราะ แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นมีความสำคัญและจำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ ทั้งประวัติ ความเป็นมา ประเพณีและวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้รักท้องถิ่นมากขึ้น สำหรับการวัดผลประเมินผล ควรประเมินจากการจัดกิจกรรมที่ได้เรียนรู้จากสถานที่จริง และหลักสูตร เรื่อง รัชภัฏพระพุทธรบาทจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสำนึกและรักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

1.2 ผลการให้สัมภาษณ์ ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรัชภัฏพระพุทธรบาท ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน และมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความคิดเห็นว่าแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะรอยพระพุทธรบาท เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ หวงแหนโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในท้องถิ่นและสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นตน จึงควรให้ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของท้องถิ่นได้เห็นความสำคัญของโบราณคดี ย่อมทำให้เกิดความรักและเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

1.3 ผลการให้สัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตร เรื่อง รัชภัฏพระพุทธรบาท ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งเพราะเป็นการอนุรักษ์แหล่งการเรียนรู้ เช่น โบราณสถานต่างๆ ศิลปวัฒนธรรม ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับรู้ และศึกษาอย่างจริงจัง ทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจ ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากความผู้นำท้องถิ่นขาดความสนใจ ไม่สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างจริงจัง

1.4 ผลการสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการเรียนหลักสูตร เรื่อง รัชภัฏพระพุทธรบาท และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนต้องการ ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรรักษ์พระพุทธรบาท

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	19	63.33
หญิง	11	36.67
2. อายุ	10	33.33
12 ปี	20	66.67
13 ปี		
3. ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในอำเภอพระพุทธรบาท		
น้อยกว่า 5 ปี	8	26.67
มากกว่า 5 ปี	22	73.33
4. อาชีพของผู้ปกครอง		
รับจ้าง	20	66.67
รับราชการ	3	10.00
5. ความรู้หรือประสบการณ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานของนักเรียน		
มี	0	0
ไม่มี	30	100

จากตาราง 9 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวีวิทยา ที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธรบาท ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.33 มีอายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.67 อาศัยอยู่ในอำเภอพระพุทธรบาทมากกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.33 ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 66.67 ด้านความรู้ประสบการณ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานพบว่านักเรียนทุกคนไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความต้องการในการเรียนหลักสูตร
เรื่อง รัชภัษพระพุทธรบาท และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

รายการ	จำนวน (N = 30)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. ต้องการเรียนรู้ หรือให้โรงเรียนจัดการศึกษา เรื่อง รัชภัษพระพุทธรบาท ในท้องถิ่น			
ต้องการ	30	100.0	
ไม่ต้องการ	0	0.00	
2. ต้องการให้บุคคลภายนอก เช่น ผู้รู้ในท้องถิ่น มาถ่ายทอดความรู้เรื่อง รัชภัษพระพุทธรบาท			
ต้องการ	30	100.0	
ไม่ต้องการ	0	0.00	
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง รัชภัษ พระพุทธรบาท ที่นักเรียนต้องการ			ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
ฝึกปฏิบัติจริง	22	73.33	
ศึกษานอกสถานที่อำเภอพระพุทธรบาท	17	56.67	
ดูวีดิทัศน์ หรือ ซีดีรอม	15	50.00	
เชิญวิทยากรหรือผู้รู้ มาบรรยาย – สาธิต	10	33.33	
วาดภาพและประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์	4	13.33	
4. การวัดผลประเมินผลจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ที่นักเรียนต้องการ			ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
การปฏิบัติจริง	25	83.33	
แฟ้มสะสมงาน	19	63.33	
การทดสอบ	17	56.67	
การสัมภาษณ์	14	46.67	
การสอบถาม	13	43.33	
ตรวจผลงาน	10	33.33	
การสังเกตพฤติกรรมในระหว่างเรียน	8	26.67	
นักเรียนประเมินตนเอง	5	16.67	
ให้เพื่อนประเมิน	4	13.33	
ให้ผู้ปกครองประเมิน	2	6.67	
ให้ผู้อื่นประเมิน	2	6.67	

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 30)	ร้อยละ	หมายเหตุ
5. เนื้อหาที่นักเรียนต้องการเรียนเกี่ยวกับ เรื่อง รักษ์พระพุทธรูป			ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
ประวัติความเป็นมาของโบราณสถานอำเภอ พระพุทธรูป	28	93.33	
หลักฐานทางโบราณคดีของโบราณสถาน อำเภอพระพุทธรูป	24	80.00	
ความสำคัญและคุณค่าของโบราณสถาน	20	66.67	
สาเหตุการเสื่อมของโบราณสถาน	16	53.33	
ความหมายของโบราณสถาน	12	40.00	
ความหมายของการอนุรักษ์โบราณสถาน	8	26.67	
ประเภทของโบราณสถาน	8	26.67	
สิ่งที่เป็นโบราณสถานของอำเภอ พระพุทธรูป	3	10.00	
วิธีดำเนินการอนุรักษ์โบราณสถาน	2	6.67	

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนทั้งหมดต้องการเรียนรู้ หรือให้โรงเรียนจัดการศึกษา เรื่อง รักษ์พระพุทธรูปในท้องถิ่น และต้องการให้บุคคลภายนอก เช่น ผู้รู้ในท้องถิ่นซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นในเขตอำเภอพระพุทธรูป มาถ่ายทอดความรู้เรื่อง รักษ์พระพุทธรูป สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องการอันดับแรกคือ การฝึกปฏิบัติจริง (ร้อยละ 73.33) รูปแบบการวัดผลประเมินผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนต้องการ 3 อันดับแรกคือ ประวัติความเป็นมาของโบราณสถานอำเภอพระพุทธรูป (ร้อยละ 93.33) หลักฐานทางโบราณคดีของโบราณสถาน อำเภอพระพุทธรูป (ร้อยละ 80.00) และความสำคัญและคุณค่าของโบราณสถาน (ร้อยละ 66.67)

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธรูป

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธรูป ฉบับร่าง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาฉบับร่าง ประกอบด้วย

- 1.1 หลักการ
- 1.2 จุดหมาย
- 1.3 โครงสร้าง

- 1.4 คำอธิบายรายวิชา
- 1.5 ขอบข่ายเนื้อหา
- 1.6 เวลาเรียน
- 1.7 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.8 สื่อการเรียนการสอน
- 1.9 การวัดและประเมินผล

ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย

- 2.1 สารระสำคัญ
- 2.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.4 สารการเรียนรู้อ
- 2.5 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.6 สื่อการเรียนการสอน
- 2.7 การวัดและประเมินผล

จากการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เป็นผู้ประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของส่วนประกอบในหลักสูตรฉบับร่าง ได้แก่ หลักการ วิสัยทัศน์ คุณภาพผู้เรียน สารและมาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ภาคผนวก ข) โดยผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ข้อเสนอแนะด้านโครงสร้างควรเพิ่มการวิเคราะห์ตามแนวหลักสูตรใหม่ โดยแยกเป็นมาตรฐานช่วงชั้น สารการเรียนรู้อช่วงชั้น พิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตร แนวการสอน และแผนการสอน จึงนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข จนได้หลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รัชชพระพุทธรบาท ฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวีวิทยา

การทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รัชชพระพุทธรบาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวีวิทยา จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยดำเนินการร่วมกับผู้รู้ในท้องถิ่นในการทดลองใช้หลักสูตร ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ มีการสังเกตพฤติกรรมและบันทึกพฤติกรรมและประเมินผลงานของนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เป็นการเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ อำเภอ พระพุทธบาท การเรียนการสอนคือผู้วิจัย มีการให้นักเรียนศึกษาอภิปรายจากใบความรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์ อำเภอพระพุทธบาท แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ทำใบงาน เรื่องใบงานที่ 1 เรื่องประวัติศาสตร์ อำเภอพระพุทธบาท จัดวิทยากรภายนอกให้ความรู้ เล่าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเล่าประวัติ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นการเรียนเกี่ยวกับความหมาย ประเภท และสาเหตุการเสื่อมของโบราณสถาน การเรียนการสอนคือผู้วิจัย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา จับสลากและเลือกภาพศึกษาค้นคว้า โดยใช้หนังสือ เอกสาร แผ่นพับและใบความรู้ที่ 1 เรื่องความหมาย ประเภท และสาเหตุการเสื่อมของโบราณสถาน และให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุการเสื่อมของโบราณสถาน แล้วทำใบงานที่ 1 เรื่อง ความหมาย ประเภท และสาเหตุการเสื่อมของโบราณสถาน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถบอกเล่าสาเหตุการเสื่อมของโบราณสถาน ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เป็นการเรียนเรื่องประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ที่ขึ้นทะเบียนของอำเภอพระพุทธบาท การเรียนการสอนคือ ผู้วิจัย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการชมชมวีดิทัศน์ เกี่ยวกับโบราณสถานอำเภอพระพุทธบาท แบ่งกลุ่มนักเรียนเล่นเกมต่อภาพซึ่งเป็นภาพสถานที่แหล่งโบราณสถานอำเภอพระพุทธบาท และร่วมกันอภิปรายจากการศึกษาจากเกมต่อภาพ ซึ่งเป็นภาพสถานที่หรือแหล่งโบราณสถานอำเภอพระพุทธบาท โดยบอกถึงคุณค่าและแสดงความชื่นชม ให้เพื่อนฟังและเขียนแผนภาพความคิดในหัวข้อ ความเป็นมา ลักษณะ และที่ตั้งของแต่ละกลุ่ม ศึกษาใบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ที่ขึ้นทะเบียนของอำเภอพระพุทธบาท แล้วจัดทำใบงาน เรื่อง แหล่งโบราณสถานที่ยื่นทะเบียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถบอกโบราณสถานที่ยื่นทะเบียนของอำเภอพระพุทธบาท ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการเรียนเรื่องความสำคัญ ประโยชน์คุณค่า และการอนุรักษ์โบราณสถาน การเรียนการสอนคือผู้วิจัย นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง ความสำคัญ ประโยชน์ คุณค่าและการอนุรักษ์โบราณสถาน นำภาพ โบราณสถานที่ถูกทำลายมาให้นักเรียนดูแต่ละกลุ่ม ร่วมแสดงความคิดเห็น บอกความรู้สึกเกี่ยวกับภาพโบราณสถานที่ถูกทำลายแล้ว ทำใบงานแสดง แผนผังความคิด แนวทาง วิธีการ กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน อำเภอพระพุทธบาท ผลปรากฏว่า นักเรียน สามารถบอกวิธีการอนุรักษ์โบราณสถาน อำเภอพระพุทธบาท ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เป็นการเรียนเรื่อง ความรู้จากการไปทัศนศึกษานอกสถานที่ แหล่งโบราณสถาน อำเภอพระพุทธบาท สระบุรี การเรียนการสอนคือผู้วิจัย นักเรียนศึกษา

ทัศนศึกษาออกสถานที่ แหล่งโบราณสถาน อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี แล้วให้นักเรียนทำใบงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการไปทัศนศึกษาออกสถานที่ ความรู้ที่ได้จากการไปทัศนศึกษาตามแหล่งโบราณ ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของโบราณสถาน อำเภอพระพุทธรบาท ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เป็นการเรียนเรื่องการจัดทำผลงานการอนุรักษ์โบราณสถาน อำเภอพระพุทธรบาท การเรียนการสอนคือผู้วิจัย นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการไปทัศนศึกษาออกสถานที่ จัดทำผลงานหรือชิ้นงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ โบราณสถานนำเสนอความรู้ในรูปแบบต่างๆ โดยการ จัดป้ายนิเทศ จัดทำใบความรู้ แผ่นพับ ที่คั่นหนังสือ การแสดงบทบาทสมมุติ แล้วจัดทำตามใบงานการอนุรักษ์โบราณสถาน อำเภอพระพุทธรบาท ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์โบราณสถานอำเภอพระพุทธรบาทได้

การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธรบาท ผู้วิจัยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รัชพระพุทธรบาท และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวีวิทยา จำนวน 30 คน มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง รัชพระพุทธรบาทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง รัชพระพุทธรบาทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังใช้หลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธรบาท โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ได้ผลแสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รัชพระพุทธรบาท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังใช้หลักสูตร

ระยะเวลา	จำนวนนักเรียน	\bar{X}	S.D.	t	p-value
ก่อนใช้หลักสูตร	30	24.40	2.57	12.31	.00*
หลังใช้หลักสูตร	30	31.73	3.43		

*p < .05

จากตาราง 11 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องรักษพระพุทธรูป ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น เรื่อง รักษาพระพุทธรูป หลังการใช้หลักสูตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏดังตาราง 12

การศึกษาจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น เรื่อง รักษาพระพุทธรูป หลังการใช้หลักสูตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วัดจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพฤติกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พระพุทธรูป ได้ผลการศึกษาแต่ละรายด้านและสรุปภาพรวมดังตาราง 12 - 15

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียน หลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รักษาพระพุทธรูป ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์

รายการ	ระดับจิตสำนึก		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ถ้าต้องการทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สามารถ ศึกษาได้จากโบราณสถานของท้องถิ่นนั้นๆ	4.43	0.50	มาก
2. การปล่อยให้สภาพแวดล้อมทางโบราณสถานอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม เป็นการทำลายโบราณสถานทางอ้อม	4.36	0.49	มาก
3. การดูแลตรวจสภาพโบราณสถานอยู่เสมอสามารถช่วยลดความเสื่อมโทรมได้	4.56	0.50	มากที่สุด
4. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงโบราณสถาน หรือขุดค้นสิ่งต่างๆ ภายในโบราณสถานเป็นการทำลายโบราณสถาน	4.40	0.49	มาก
5. เมื่อต้องการทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น นักเรียนสามารถศึกษาได้จากโบราณสถานของท้องถิ่น	4.43	0.50	มาก
6. การอนุรักษ์โบราณสถาน คือ การดูแลรักษาป้องกันให้คงสภาพเดิมที่สุด	4.40	0.49	มาก
ภาพรวม	4.43	4.41	มาก

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ในระดับมากและมากที่สุดทุกข้อ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียน หลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รัชชูปการพระพุทธรูป ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์

รายการ	ระดับจิตสำนึก		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีโบราณสถานที่สำคัญในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง	4.90	0.30	มากที่สุด
2. โบราณสถานในชุมชนใด เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต สำหรับชุมชนนั้น ๆ	4.36	0.49	มาก
3. นักเรียนรู้สึกมีความสุขกับการชมโบราณสถาน	4.20	0.48	มาก
4. วัดพระพุทธรูป อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี เป็นโบราณสถานสำคัญที่คนไทยทุกคนควรอนุรักษ์ไว้	4.90	0.30	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่านักเรียนมีความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ในระดับมากและมากที่สุดทุกข้อ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียน หลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รัชชูปการพระพุทธรูป ด้านพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์

รายการ	ระดับจิตสำนึก		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. โบราณสถานในอำเภอพระพุทธรูป เป็นสมบัติของคนในอำเภอพระพุทธรูป ไม่ควรให้ใครมาทำให้เกิดความเสียหาย	4.43	0.50	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการ	ระดับจิตสำนึก		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2. โบราณสถานที่เก่ามากๆ ไม่ควรทำลายเพราะเป็นสิ่งที่มีความ	4.56	0.50	มากที่สุด
3. การอนุรักษ์โบราณสถาน เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และ	4.43	0.50	มาก
ความรับผิดชอบของกรมศิลปากร			
4. การรักษาโบราณสถานให้คงสภาพเดิมเป็นการอนุรักษ์	4.60	0.49	มากที่สุด
โบราณสถานอย่างหนึ่ง			
5. โบราณสถานเป็นวัตถุของส่วนรวมทุกคนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของ	4.63	0.49	มากที่สุด
ที่ต้องช่วยกันบำรุงรักษา			
6. การนำของเก่าที่ขุดค้นพบได้มาเก็บไว้ที่บ้านเป็นสิ่งที่ดี	4.46	0.50	มาก
ไม่ควร นำจะนำไปให้เจ้าหน้าที่			
7. การก่อสร้างอาคาร บำรุงรักษาโบราณสถาน ทำให้	4.56	0.50	มากที่สุด
โบราณสถานที่เสียความสวยงาม			
8. นักเรียนดูแล หรืออนุรักษ์โบราณสถาน ทุกครั้งที่มีโอกาส	4.60	0.49	มากที่สุด
9. โบราณสถานตั้งอยู่ในสถานที่ ไม่ทำให้เป็นปัญหา	4.53	0.50	มากที่สุด
ต่อการเกษตร ไม่ควรขุดรื้อ ออกให้หมด			
10. การขุดของเก่าตามแหล่งโบราณสถานขาย ไม่ใช่	4.43	0.50	มาก
การกระทำผิดเพราะโบราณสถานเป็นลิขสิทธิ์ของทุกคน			
ในชุมชน			
11. การปล่อยให้วัชพืชขึ้นบดบังโบราณสถาน ถือเป็นการ	4.63	0.49	มากที่สุด
ทำลายโบราณสถานทางอ้อม			
12. โบราณสถานที่เก่าแก่ ไม่ควรทำลาย เพราะหาดูได้ยาก	4.53	0.50	มากที่สุด
13. โบราณสถาน มีประโยชน์ต่อชุมชน	4.63	0.49	มากที่สุด
ภาพรวม	4.54	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นด้านพฤติกรรม การปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่านักเรียนมีความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ในระดับมากและมากที่สุดทุกข้อ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียน หลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รัชภัษพระพุทธรบาท สรูปในภาพรวม

รายการ	ระดับจิตสำนึก		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์	4.43	0.41	มาก
2. ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์	4.59	0.39	มากที่สุด
3. ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์	4.54	0.50	มากที่สุด
ภาพรวม	4.52	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่นในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านพบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.39) และด้านพฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นักเรียนมีจิตสำนึกระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.41)

ผลการปรับปรุงหลักสูตร

จากการนำหลักสูตรไปใช้พบว่า เวลาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างจำกัด ยังไม่เพียงพอต่อการใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนจริง จึงเพิ่มระยะเวลาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนี้

ปรับลดชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 : ประวัติความเป็นมาของโบราณสถานที่ขึ้นทะเบียนของอำเภอพระพุทธรบาท และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 : ความสำคัญ ประโยชน์ คุณค่า และการอนุรักษ์โบราณสถาน ปรับเวลาเรียนจาก 3 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง

ปรับเพิ่มชั่วโมงในภาคปฏิบัติ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 : การทัศนศึกษานอกสถานที่ตามแหล่งโบราณสถานอำเภอพระพุทธรบาท และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 : การจัดทำผลงานการอนุรักษ์โบราณสถานอำเภอพระพุทธรบาท ปรับเวลาเรียนจาก 3 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง